

Länstyrelsen
Norrbotten

Beslut

1 (21)

Datum
2023-06-07

Ärendebeteckning
513-875-2019

Arvidsjaurs kommun
kommun@arvidsjaur.se

Kungörelsedelgivning

Vattenskyddsområde med tillhörande skyddsföreskrifter för Abborrträsk grundvattentäkt, Arvidsjaurs kommun

Beslut

Länstyrelsen beslutar enligt 7 kap. 21 §§ miljöbalken (MB) om vattenskyddsområde för Abborrträsk grundvattentäkt i Arvidsjaurs kommun. Områdets avgränsning framgår av bilaga 2.

Länstyrelsen beslutar vidare, enligt 7 kap. 22 § MB, om skyddsföreskrifter för Abborrträsk vattenskyddsområde i Arvidsjaurs kommun. Förutom dessa föreskrifter gäller de särskilda bestämmelser som meddelats med stöd av annan lagstiftning. Se allmänna upplysningar.

Föreskrifter gäller omedelbart även om de överklagas.

Detta beslut ersätter tidigare meddelade beslut om vattenskyddsområde från den 12 december 1982, ärendebeteckning 11.184-1516-82 samt beslut den 21 december 1982, ärendebeteckning 11.184-1529-82. Både besluten har meddelats av Länstyrelsen.

Skyddsföreskrifter

Nedan angivna föreskrifter ska gälla inom det område som anges på bifogad karta, se bilaga 2. Vattenskyddsområdet är indelat i följande två zoner: primär skyddszon och sekundär skyddszon.

Definitioner

I dessa föreskrifter avses med:

Arbetsmaskiner: Alla maskiner som inte är ett fordon och som drivs med flytande bränsle eller oljor. Arbetsmaskiner kan vara stationära förbränningsmotorer, transformatorer, elverk m.m.

Avfall: Varje föremål, ämne eller substans som ingår i en avfallskategori och som innehavaren gör sig av med eller avser eller är skyldig att göra sig av med.

Avloppsvatten: Med avloppsvatten avses enligt Miljöbalkens 9 kap 2 §; 1. Spillvatten eller annan flytande orenlighet. Hushållspillvattnet består av spillvatten från WC ("klosettwater") samt från bad, disk och tvätt ("BDT-water").

2. Vatten som använts för kylning.

3. Vatten som avleds för sådan avvattning av mark inom detaljplan som inte görs för viss eller vissa fastigheters räkning (dagwater).

4. Vatten som avleds för avvattning av en begravningsplats.

Bekämpningsmedel: En kemisk produkt som är avsedd att förebygga eller motverka att djur, växter eller mikroorganismer, däribland virus, orsakar skada eller olägenhet för människors hälsa eller skada på egendom. Det omfattar växtskyddsmedel som används i huvudsak för att skydda växter, och växtprodukter inom jordbruk, skogsbruk och trädgårdsbruk. Begreppet inkluderar således även träskyddsmedel.

Brandfarlig vätska: Med brandfarlig vätska avses en vätska vars flampunkt är lika med eller lägre än 100°C. Flampunkt är den lägsta temperatur där det avgår ånga från en vätskas yta i sådan mängd att ångan tillsammans med luft kan börja brinna.

Fordon: Med fordon avses varje motordrivet transportmedel som kan framföras på mark, vatten eller is.

Förorenade massor: Med förorenade massor avses massor från ett område, en deponi, mark, grundwater eller sediment som är förorenat och vars föroreningshalter påtagligt överskrider lokal eller regional bakgrundshalt.

Hantering: Med hantering avses - i enlighet med miljöbalken - en verksamhet eller åtgärd som utgörs av tillverkning, bearbetning, behandling, förpackning, förvaring, transport, användning, omhändertagande, destruktion, konvertering, saluförande, överlåtelse och därmed jämförliga förfaranden.

Husbehovstäkt: Med husbehovstäkt avses i dessa föreskrifter sådant uttag av material som ska användas inom den egna fastigheten för dess egna behov som t.ex. förbrukning som krävs för skötsel av jordbruks- eller skogsbruksfastighet En materialtäkt där det utbrutna materialet används som ersättning för tjänster, avyttras eller på annat sätt utnyttjas kommersiellt betraktas inte som husbehovstäkt (NFS 2003:2).

Hushållsbehov: Med hushållsbehov avses här hantering av enstaka förpackningar av de största storlekarna man som enskild konsument kan köpa i detaljhandeln.

Kemiska produkter: Med kemiska produkter avses i dessa föreskrifter produkter klassificerade och märkta som farliga enligt gällande CLP-förordning och kemikalieinspektionens anvisningar eller tidigare gällande föreskrifter enligt KIFS 2005:7.

Lagring: En serie handlingar som genomförs för att förvara gods, material eller avfall på någon fysisk plats, som på en anläggning, en behållare, en tank eller en tipp.

Markarbeten: Med markarbeten avses schaktning, borrning, utfyllnad, spontning och pålning på land.

Materialtäkt: Med materialtäkt avses i dessa föreskrifter täkt av berg samt sten, grus, sand, lera, torv eller andra jordarter.

Miljöfarlig verksamhet: Utsläpp av avloppsvatten, fasta ämnen eller gas från mark, byggnader eller anläggningar i mark, vattenområden eller grundvatten. Användning av mark, byggnader eller anläggningar på ett sätt som kan medföra olägenhet för omgivningen genom annat utsläpp än ovanstående, genom förorening av mark, luft, vattenområden eller grundvatten samt genom buller, skakningar, ljus, joniserande eller icke-joniserande strålning eller liknande.

Naturgödsel: Med gödsel avses i dessa föreskrifter fastgödsel, kletgödsel, flytgödsel samt urin med ursprung från djur.

Plockhuggning: Med plockhuggning avses här en skogsbruksmetod varvid enstaka träd eller grupper av grova träd avverkas.

Schaktning: Med schaktningsarbete avses sänkning av marknivån för större anläggningsarbete än grundläggning av enskild villa, motsvarande en total schaktad volym på minst 200 m³ eller till djup större än en meter.

Sekundärt skydd: Med sekundärt skydd avses ett skydd vid eventuellt läckage och överfyllnad, vilket ska säkerställa omhändertagandet av spill och utlakning så att förorening av mark och vatten inte sker.

Skogsbruksåtgärd: Åtgärder som omfattas av skogsvårdslagen (1979:429) eller ersättande författning, t.ex. föryngringsavverkning, röjning, gallring, uttag av skogsbränsle (grenar, toppar och stubbar), skyddsdikning, dikesrensning och markberedning. I dessa vattenskydds-föreskrifter omfattar begreppet skogsbruksåtgärd även

utförande av tillfälliga transportvägar såsom basvägar, stickvägar och isvägar.

Upplag: Med upplag avses i dessa föreskrifter tillfällig eller permanent förvaring av förorenande ämnen, avfall, förorenade massor, massor med okänt ursprung eller okänt föroreningsinnehåll eller andra förorenade produkter. Förvaring av hushållsavfall från enskilda hushåll, vilket läggs i särskilda behållare för regelbunden sophämtning, är enligt dessa föreskrifter inte att betrakta som upplag. Detta gäller även komposterbart hushållsavfall från enskilt hushåll, vilket läggs i hushållskompost på den egna tomten.

Växtnäringsämnen: Naturgödsel, handelsgödsel, avloppsslam och liknande med syfte att höja växtproduktionen. Med växtnäringsämnen avses konstgödning, mineraliska gödselmedel, naturgödsel (fastgödsel, kletgödsel, flytgödsel samt urin med ursprung från djur), avloppsslam, biogödsel, vedaska samt övriga organiska gödselmedel, dock ej gödsel från betande djur inom vattenskyddsområdet.

Yrkesmässig verksamhet: Verksamhet som har en viss omfattning och varaktighet, samt ett objektivet fastställbart kommersiellt syfte och är av självständig karaktär. Samtliga av dessa fyra kriterier måste vara uppfyllda för att något ska kunna betraktas som yrkesmässigt. Verksamheten behöver dock inte vara vederbörandes huvudsysselsättning. Kravet på kommersiellt syfte markerar gränsdragningen mot hobbyverksamhet.

1 § Petroleumprodukter och andra brandfarliga vätskor

	Primär skyddszon	Sekundär skyddszon
a	<p>Hantering av petroleumprodukter och andra brandfarliga vätskor i större mängd än totalt 150 liter kräver tillstånd.</p> <p><i>Undantag gäller för oljetankar avsedda för byggnader.</i></p> <p><i>Undantag gäller för transporter.</i></p> <p><i>Undantag gäller för bränsle i drivmedelstanken på fordon och arbetsmaskiner.</i></p>	Samma föreskrift som i primär skyddszon.

§ 2 Kemiska produkter

	Primär skyddszon	Sekundär skyddszon
a	<p>Hantering av större mängd än för hushållsbehov, av för grund- eller ytvatten skadliga ämnen såsom impregneringsmedel, lösningsmedel eller andra hälso- eller miljöfarliga kemiska produkter kräver tillstånd.</p> <p><i>Undantag gäller transporter.</i></p>	Samma föreskrift som i primär skyddszon.

3 § Miljöfarlig verksamhet

	Primär skyddszon	Sekundär skyddszon
a	<p>Ny miljöfarlig verksamhet eller åtgärd som är anmälningspliktig enligt miljöbalken, förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd eller miljöprövningsförordningen (2013:251) kräver tillstånd.</p>	Samma föreskrift som i primär skyddszon.

§ 4 Bekämpningsmedel

	Primär skyddszon	Sekundär skyddszon
a	<p>Yrkesmässig hantering och spridning av kemiska produkter kräver tillstånd.</p> <p><i>Undantag gäller för transporter.</i></p>	Samma föreskrift som i primär skyddszon.

	<i>Undantag gäller för enstaka punktsaneringar mot ohyra.</i>	
--	---	--

Information: I Arvidsjaurs kommun lokala föreskrifter för att skydda människors hälsa och miljö råder totalförbud mot kemisk lövlövsbekämpning inom hela kommunen.

§ 5 Växtnäringsämnen

	Primär skyddszon	Sekundär skyddszon
a	Yrkesmässig spridning av naturgödsel kräver tillstånd .	Samma föreskrift som i primär skyddszon.
b	Yrkesmässig spridning av andra växtnäringsämnen kräver tillstånd .	Samma föreskrift som i primär skyddszon.
c	Lagring av naturgödsel eller andra växtnäringsämnen kräver tillstånd . <i>Undantag gäller för privatpersoners användning för hushållsbehov.</i>	Samma föreskrift som i primär skyddszon.

§ 6 Skogsbruk

	Primär skyddszon	Sekundär skyddszon
a	Skogsbruksåtgärd som inte är gallring eller plockhuggning kräver tillstånd . <i>Undantag gäller för manuell och motormanuell skogsbruksåtgärd.</i>	Skogsbruksåtgärd som inte är gallring eller plockhuggning kräver anmälan . <i>Undantag gäller för manuell och motormanuell skogsbruksåtgärd.</i>

§ 7 Upplag

	Primär skyddszon	Sekundär skyddszon
a	<p>Uppläggning av bark, flis, spån och timmer kräver tillstånd.</p> <p><i>Undantag gäller för tillfälliga upplag under en kortare tid än tre månader, då krävs i stället anmälan.</i></p> <p><i>Undantag gäller för uppläggning av ved eller andra träbaserade produkter, avsedda för uppvärmning av byggnad, på den aktuella fastigheten.</i></p>	Samma föreskrift som i primär skyddszon.
b	<p>Upplag av avfall, förorenade massor eller massor med okänt ursprung eller okänt ursprung eller okänt föroreningsinnehåll kräver tillstånd.</p> <p><i>Undantag gäller för trädgårdsavfall och rena jordmassor.</i></p>	Samma föreskrift som i primär skyddszon.
c	<p>Upplag av vägsalt, asfalt, oljegrus, tjärprodukter och lösningsmedel kräver tillstånd.</p>	Samma föreskrift som i primär skyddszon.

§ 8 Vägar, väghållning m.m.

	Primär skyddszon	Sekundär skyddszon
a	Nyanläggning av väg utan fastställd vägplan eller detaljplan kräver tillstånd .	Samma föreskrift som i primär skyddszon.
b	Spridning av vägsalt eller dammbindningsmedel kräver tillstånd . <i>Undantag gäller för saltinblandad sand (max fyra viktprocent salt).</i>	Samma föreskrift som i primär skyddszon.

§ 9 Tåktverksamhet och andra markarbeten

	Primär skyddszon	Sekundär skyddszon
a	Nyetablering av materialtäkt är förbjudet .	Samma föreskrift som i primär skyddszon.
b	Husbehovstäkt kräver tillstånd .	Husbehovstäkt kräver anmälan.
c	Återfyllnad med massor med okänt ursprung eller okänt föroreningsinnehåll är förbjudet . <i>Undantag gäller för återfyllnad av befintliga massor i schaktgrop.</i>	Samma föreskrift som i primär skyddszon.
d	Maskinella schaktnings- och grävarbeten som är större än 200 m ³ eller djupare än 1 m under markytan, till exempel i samband med vägbyggen eller annat byggande, kräver tillstånd av den kommunala nämnden för miljöfrågor. Även	Maskinella schaktnings- och grävningssarbeten som är större än 200 m ³ eller djupare än 1 m under markytan, till exempel i samband med vägbyggen eller annat byggande, kräver anmälan till den kommunala nämnden för miljöfrågor. Även

<p>sprängning, borrhning, pålning, spontning och andra liknande arbeten kräver tillstånd.</p> <p><i>Undantag från tillståndskravet gäller drift och underhåll av det kommunala ledningsnätet.</i></p>	<p>sprängning, borrhning, pålning, spontning och andra liknande arbeten kräver anmälan.</p> <p><i>Undantag från anmälningskravet gäller drift och underhåll av det kommunala ledningsnätet.</i></p>
--	--

§ 10 Avloppsanläggningar

	Primär skyddszon	Sekundär skyddszon
a	Installation av ny avloppsanläggning för avloppsvatten kräver tillstånd .	Samma föreskrift som i primär skyddszon.
b	Befintlig avloppsanläggning för avloppsvatten som ändras kräver tillstånd .	Samma föreskrift som i primär skyddszon.

§ 11 Energianläggningar och brunnar

	Primär skyddszon	Sekundär skyddszon
a	Etablering av anläggning för lagring eller utvinning av värmeenergi eller kyla från jord och berg kräver tillstånd .	Samma föreskrift som i primär skyddszon.
b	Anläggande av brunn för enskild vattenförsörjning kräver tillstånd .	Samma föreskrift som i primär skyddszon.

Information: Delar av vattenskyddsområdet utgörs av verksamhetsområde för kommunalt vatten och avlopp. Inom de delar som utgör sådant verksamhetsområde godkänns normalt inga enskilda dricksvattenanläggningar enligt lag (2006:412) om allmänna vattentjänster.

12 § Allmänna bestämmelser

Övergångsbestämmelser

Befintlig verksamhet som pågår när föreskrifterna träder i kraft och som omfattas av förbud enligt dessa föreskrifter får utan hinder av förbudet bedrivas i oförändrad omfattning intill dagen två år efter skydds-föreskrifternas ikraftträdande. Därefter får verksamhet som omfattas av förbud inte bedrivas.

För befintlig verksamhet som är tillstånds- eller anmälningsskyldig enligt dessa föreskrifter ska ansökan om tillstånd eller anmälan inlämnas senast på dagen två år efter ikraftträdande.

Tillstånd

I de fall tillstånd krävs enligt dessa föreskrifter får sådant medges av den kommunala nämnden med miljöfrågor och kan bli förknippat med villkor.

Anmälan

I de fall anmälan krävs enligt dessa föreskrifter ska anmälan lämnas till den kommunala nämnden för miljöfrågor senast 6 veckor före det att åtgärden påbörjas.

Allmänna upplysningar

Anmälan om olyckshändelse

Olyckshändelser, spill eller läckage, som utgör risk för vattenförorening ska omgående anmälas av den som orsakat tillbudet eller fått kännedom om tillbudet, vilket framgår av 2 kap. 1 § lagen (2003:778) om skydd mot olyckor samt förordningen (2003:789) om skydd mot olyckor. Anmälan ska göras till räddningstjänsten, tel. 112, kommunala nämnden för miljöfrågor samt vattentäktens huvudman.

Dispensmöjlighet

Om särskilda skäl föreligger kan dispens medges från ovan meddelade föreskrifter enligt 7 kap. 22 § miljöbalken. I samband med en sådan prövning kan särskilda villkor föreskrivas, som anses erforderliga för att undvika vattenförorening (16 kap. 2 § miljöbalken). Dispens får, enligt 7 kap. 26 § miljöbalken, meddelas endast om det är förenligt med föreskrifternas syfte.

Ersättning

Eventuell ersättning för intrång i pågående markanvändning m.m. regleras i 31 kap. 4 § miljöbalken. Fastighetsägare och innehavare av särskild rätt till fastighet kan ha rätt till ersättning om föreskrift för

vattenskyddsområde innebär att pågående markanvändning avsevärt försvåras inom den berörda delen av fastigheten. Det samma gäller om mark tas i anspråk.

Hänsynsregler

I 2 kap. miljöbalken finns det allmänna hänsynsregler som bl.a. innebär att alla som bedriver eller avser bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd ska skaffa sig den kunskap som behövs med hänsyn till åtgärdens eller verksamhetens art och omfattning för att skydda hälsa om miljön mot skada eller olägenhet. Dessutom ska en verksamhetsutövare utföra de skyddsåtgärder, iaktta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenhet för människors hälsa och miljön. Detta innebär att om yt- eller grundvattentillgång utnyttjas eller kan komma att utnyttjas för vattentäkt, är alla som vill vidta sådan verksamhet eller vidta sådana åtgärder i vatten eller på land som kan skada vattentillgången, skyldiga att skaffa sig tillräcklig kunskap och vidta de skyddsåtgärder, tåla de begränsningar av verksamheten och iaktta de försiktighetsmått i övrigt som skäligen kan fordras för att förebygga eller avhjälpa skadan.

Påföljd

Överträdelse av skyddsbestämmelserna kan medföra ansvar enligt 29 kap. 2 § och 2a § miljöbalken.

Tillsyn

Länsstyrelsen är för närvarande tillsynsmyndighet. Tillsynen kan överlåtas till kommunen enligt miljöbalken och miljötillsynsförordningen (2011:13).

Övriga författningar och föreskrifter

Tillstånd eller dispens enligt föreskrifterna i detta beslut befriar inte från skyldighet att iaktta vad som i övrigt föreskrivits i miljöbalken eller i andra författningar. Tillstånd eller dispens enligt föreskrifterna i detta beslut innebär inte att det inte kan krävas prövning enligt annan lagstiftning. Utöver ovanstående föreskrifter gäller bland annat följande bestämmelser inom vattenskyddsområdet:

Terrängkörning

Enligt terrängkörningslagen (1975:1313) är körning i terräng med motordrivet fordon för annat ändamål än jordbruk eller skogsbruk förbjuden i hela landet på barmark, på snötäckt skogsmark med plant- eller ungskog om det inte är uppenbart att körningen kan ske utan risk för skada på skogen samt på snötäckt jordbruksmark om det inte är uppenbart att körningen kan ske utan risk för skada på marken.

Undantag från reglerna i terrängkörningslagen finns i terrängkörningsförordningen (1978:594).

Hantering av kemiska bekämpningsmedel

I förordningen (2014:425) om bekämpningsmedel finns bestämmelser om godkännande och hantering av bekämpningsmedel i form av växtskyddsmedel eller biocidprodukter. I Naturvårdsverkets föreskrifter om spridning och viss övrig hantering av växtskyddsmedel (NFS 2015:2) och Naturvårdsverkets föreskrifter om spridning av vissa biocidprodukter (NFS 2015:3) innehåller bestämmelser om den närmare tillämpningen av bekämpningsmedelsförordningen.

Hantering av brandfarliga vätskor

I Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2021:10) om skydd mot mark- och vattenföroreningar vid hantering av brandfarliga vätskor och spilloljor, ställs särskilda krav inom vattenskyddsområde.

Enskilda avlopp

Förordning (SNFS 1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd och Havs- och vattenmyndighetens allmänna råd (HVMFS 2016:17) om små avloppsanläggningar finns regler för enskilda avlopp.

Uppsättning av skyltar, stängsel

För uppsättande av skyltar för utmärkning av vattenskyddsområde, inom ett avstånd av 50 m från vägområde, krävs enligt 46 § väglagen länsstyrelsens tillstånd. Inom vägområdet krävs tillstånd av väghållningsmyndighet enligt 43 § väglagen.

Ny lagstiftning

Ny lagstiftning eller bestämmelser enligt förordningar, som fastställts efter detta beslut och som utökar skyldigheterna inom det aktuella vattenskyddsområdet, gäller utöver här meddelade föreskrifter.

Redogörelse för ärendet

Motiv för ansökan

Vattentäkten som försörjer Abborrträsk med dricksvatten baseras idag på en bergborrad brunn. Vattentäkten omfattas idag av ett skyddsområde, fastställt 1982-12-21 av Länsstyrelsen i Norrbottens län. För att säkra vattenförsörjningen i Abborrträsk i ett långsiktigt perspektiv och i enlighet med Miljöbalken samt EU:s vattendirektiv bör vattenskyddsområdet för grundvattentäkten ses över och revideras.

Vattenskyddsområdets avgränsning

Enligt Handbok 2010:5 Naturvårdsverkets handbok om vattenskyddsområde ska radien för skyddsområdet aldrig understiga 100 meter. I Abborrträsk är det minsta avståndet till den primära skyddszonens yttre gräns ca 35 m då det är det minsta avståndet till strandkanten. Vid vattentäkten är sjön ca 4,5 m djup vilket innebär att sjöbotten är mäktig vid vattentäkten och förlänger transporttiden för en eventuell förorening ner till vattentäktens intag. Den hydrauliska kontakten mellan vattentäkten och sjön bedöms som liten. Det bedöms därmed inte aktuellt att infoga någon del av sjön i den primära eller sekundära skyddszonen.

Enligt den konceptuella tolkningen av tillrinningen till vattentäkten bedöms det mesta av grundvattnet tillföras via sprickzoner i NV-SO riktning. Utsträckningen längs sprickzonerna styrs av transporthastigheterna. Skyddszonerna har därför en större utbredning i dessa riktningar.

Mot bakgrund av de hydrogeologiska förhållandena och resultatet av riskbedömningen föreslås ett vattenskyddsområde enligt kartbilaga.

Primär skyddszon

Den primära zonens yttre gräns avgränsas i söder, väst och öst av strandkanten mot sjön Abborrträsket och i norr av fastighetsgränsen för fastigheterna Abborrträsk 1:107, 1:79 och 1:58. Avgränsningen har i möjligaste mån anpassats efter identifierbara punkter eller linjer på kartan.

För föreslaget vattenskyddsområde har den primära skyddszonen ytan ca 5 ha vilket är något mindre yta än vad vattenbalansen anger som nybildningsområde för grundvatten. Detta område bedöms ändå vara tillräckligt med hänsyn till de hydrogeologiska förhållandena och förekommande risker i närområdet.

Avståndet från den närmaste gränsen till vattentäkten är ca 35 m. Denna gräns ligger vid strandkanten mot Abborrträsket. Det bedöms inte finnas någon tydlig hydraulisk kontakt mellan sjön och vattentäkten varför gränsen är mindre än 100 m.

Sekundär skyddszon

Den sekundära zonens yttre gräns avgränsas av bäcken med inlopp i sjön Abborrträsket, Gamla Skelleftevägen, fastighetsgränser, väg 373 samt strandkanten mot sjön Abborrträsket. Avgränsningen har i möjligaste mån anpassats efter identifierbara punkter eller linjer på kartan. Där så inte varit möjligt baseras avgränsningen på den bedömda tillrinningen till brunnarna. Då dricksvattenbrunnen utgörs av en bergborrad brunn och erhållna analysresultat inte visar på någon tydlig ytvattenkaraktär på

grundvattnet har den sekundära skyddsزونen avgränsats vid strandkanten.

Den sekundära zonen bedöms omfatta de möjliga sprickzonerna i riktning nordväst-sydost.

För föreslaget vattenskyddsområde har den sekundära skyddsزونen ytan 18 ha vilket är något mindre än ytan som vattenbalansen anger som nybildningsområde för grundvatten.

Tillstånd till vattenuttag

Vattendom (tillstånd för grundvattenuttag) för Abborrträsk vattentäkt saknas.

Markanvändning

Området kring Abborrträsk utgörs främst av skogsmark och sankmark. Jordbruk och skogsbruk bedrivs i området.

Ärendets handläggning

Arvidsjaurs kommun har den 21 januari 2019 inkommit med en ansökan om att länsstyrelsen ska fastställa vattenskyddsområde med tillhörande skyddsföreskrifter för Abborrträsk vattentäkt.

Samråd enligt 25 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. har skett mellan länsstyrelsen och Arvidsjaurs kommun om vattenskyddsområdet med tillhörande skyddsföreskrifter.

Myndighetssamråd enligt 25 a § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. har skett med SGU, Skogsstyrelsen, miljö-, bygg- och hälsoskyddsnämnden och Trafikverket.

Trafikverket har yttrat att väg 373 som går igenom vattenskyddsområdet utgör rekommenderad väg för farligt gods och är utpekad som funktionellt prioriterad väg i regionen. Förslaget till föreskrifter verkar förbjuda transport av petroleumprodukter och andra brandfarliga vätskor på vägar som idag utgör rekommenderad färdväg för farligt gods, om inte tillstånd beviljas. Trafikverket anser inte att det är en lämplig föreskrift med tanke på att väg 373 utgör rekommenderad färdväg farligt gods. Transporter bör undantas.

Det bör göras en analys av detta förbud. Analysen behöver inkludera även säkerhetskrav som ställs på fordon med farligt gods, petroleumprodukter och brandfarliga vätskor, och att detta vägs in i riskbilden. Det behöver också analyseras vilka alternativa vägar som

behöver användas för gods av petroleumprodukter och andra brandfarliga vätskor att transporteras.

Trafikverket ser vidare att föreskrifterna riktar undantag mot transporter vad gäller kemiska produkter och bekämpningsmedel och anser därför att även transporter av petroleumprodukter och andra brandfarliga vätskor bör undantas.

Det bör förtydligas att begreppet ”punktbekämpning av ohyra” även måste innebära de invasiva arter som kan slå rot längs med vägar. Trafikverket anser att rensning och röjning som är nödvändigt inom vägområdet inte bör omfattas av paragrafen, alltså bör undantas från tillstånd och anmälan.

Trafikverket anser att vid blixthalka behöver vägarna kunna saltas av trafiksäkerhetsskäl utan att först få tillstånd. Det ovanligt att saltlösning krävs idag men med tanke på framtida klimatförändringar och vägarnas funktion behöver Trafikverket kunna använda saltlösning.

Vad gäller nyanläggning av väg styrs detta av väglagen och miljöbalken. Trafikverket ställer sig frågande till om det är nödvändigt med ytterligare beslut utöver det som redan är reglerat i lagstiftningen. Det bör undantag för schaktnings- och grävarbeten, samt rensning av diken som krävs för underhåll av väg.

Arvidsjaurs kommun har getts möjlighet att bemöta Trafikverkets synpunkter. Undantaget ”Undantag gäller för transporter till fastighet inom området” i föreskrifterna ändas till ”undantag gäller för transporter”. Detta motiveras med att de krav som ställs i Lag (2006:263) om transport av farligt gods med tillhörande förordning ger ett tillräckligt skydd för vattentäkten. Därmed bedömer kommunen att transporter undantas. Något ytterligare analys som Trafikverket föreslår i sitt yttrande bedöms inte behövas.

Ett generellt undantag som innefattar invasiva arter skulle öppna för andra inom vattenskyddsområdet att använda bekämpningsmedel mot invasiva arter. Vattenskyddsintresset måste alltid vägas mot syftet med en hantering och yrkesmässig hantering av invasiva arter kräver enligt föreslagna föreskrifter tillstånd eftersom det bedöms utgöra en risk för vattentäkten.

Föreskriften om skogsbruk syftar dels till att tillsammans med föreskriften om upplag, kontrollera virke som riskerar att urlaka fenoler till yt- och grundvatten i samband med en skogsbruksåtgärd, dels till att minimera riskerna med skador/olyckor från arbetsmaskiner. I det avseendet bedöms rensning och röjning inom vägområde inom som en

skogsbruksåtgärd utan är på samma nivå som gallring. I övrigt gäller de allmänna på anmälan vid händelse av utsläpp. Föreskrifterna justeras ej. Avser Trafikverket att göra en mer omfattande åtgärd som är att anse som skogsbruksåtgärd enligt Skogsvårdslagen (1979:429) kräver detta enligt föreslagna föreskrifter tillstånd eller anmälan beroende på inom vilken skyddszon som åtgärden ska utföras.

Föreskriften 8 § delas upp i två delar för att göra den tydligare. Motivet bakom regleringen av vägsalt är att stora problem kan uppstå på en vattentäkt då kloridjonen är mycket lätttrörlig och transporteras med vägdagvattnet ner till grundvattnet. Förhöjda kloridhalter i dricksvattnet kan ge ökad korrosion och vid höga halter risk för smakförändringar. Inget undantag görs därför för saltlösning vid blixthalka. Med krav på tillstånd har kommunen möjlighet att ställa de krav som behövs för att minimera risken att vattentäkten förorenas. Kommunen ser de som möjligt att söka tidsbegränsat tillstånd för en längre period. Föreskriften 8 § om nyanläggning av väg förtydligas med ”Nyanläggning av väg utan fastställd vägplan eller detaljplan kräver tillstånd”.

Kommunen har valt att tydligare definiera vad som avses med schaktnings- och grävarbeten. Om Trafikverkets underhåll av väg inte innebär schaktning eller grävning större än 200 m³ eller djupare än 1 m så krävs inte tillstånd eller anmälan beroende på inom vilken vattenskyddszone som arbetet kommer att genomföras. Kommunen vill med tillstånds- eller anmälningskravet i ett enskilt ärende kunna förena ett eventuellt tillstånd eller anmälan med de krav och upplysningar om den skyddsnivå som behövs för att skydda vattentäkten. Kommunen ser det som möjligt att söka tidsbegränsat tillstånd för en längre tid.

Berörda fastighetsägare har den 16 oktober 2022 i Piteå-Tidningen, Post- och inrikes Tidningar samt länsstyrelsens webbplats förelagts att yttra sig över förslag till beslut. Karta och förslag till skydds-föreskrifter har funnits tillgängligt hos aktförvararen miljö-, bygg- och hälsoskyddsnämnden.

Yttranden har inkommit från Skanova/Telia Company och Vattenfall Eldistribution AB. Skanova/Telia Company har yttrat att bolaget inte har något att erinra.

Vattenfall har elnätansläggningar inom den sekundärs skyddszone. Vid bildande av vattenskyddsområden gäller att restriktionerna inte får förhindra Vattenfall att utföra de återkommande drifts- och underhållsåtgärder som man är ålagd att utföra enligt gällande föreskrifter som åtgärder som erfordras vid pågående driftstörning. Vattenfall måste ha möjlighet att utföra drift och underhållsarbeten som erfordras vid pågående driftstörning utan samråd eller anmälan till

områdesförvaltaren. Vid akut reparation av ledning kan behov av en tillfällig körväg uppstå. Körvägen ska anpassas så att påverkan på naturvärden minimeras.

Arvidsjaur kommun har getts möjlighet att bemöta Vattenfalls yttrande. Vattentäkten i Abborrträsk klassas som en vattentäkt med mycket högt skyddsvärde. Vattentäkten är ett angeläget allmänt intresse och syftet med vattenskyddsområdet och tillhörande föreskrifter är att säkerställa att Abborrträsk vattentäkt kan användas som dricksvattentäkt nu och i framtiden. De föreslagna skyddsföreskrifterna ska säkerställa att syftet med skyddet uppnås genom att reglera och motverka verksamheter, hantering och åtgärder som kan medföra risk för vattenförorening och ha negativ påverkan på råvattenkvaliteten.

Föreskrifterna syftar inte till att förhindra Vattenfall att utföra de drifts- och underhållsåtgärder som behövs. Med de föreslagna kraven om anmälan eller tillstånd i föreskrifterna måste Vattenfall ändå förhålla sig till om den åtgärd som Vattenfall ska göra faller inom föreskrifterna. Kommunen ser det som möjligt för Vattenfall att söka om ett tidsbegränsat tillstånd för en längre period för drifts- och underhållsåtgärder men detta kan prövas först när det nya vattenskyddsområdet är fastslaget. Med krav på tillstånd har kommunen då möjlighet att bedöma vilken skyddsnivå som krävs. Anmälan kan behöva göra en gång och syftet med anmälan är att kommunen får vetskap om vilken verksamhet som sker inom vattenskyddsområdet och kan bedöma vilken skyddsnivå som krävs.

Vattenfall specificerar inte vilken av föreskrifterna som de yttrar sig över eller som de anser kan bli ett problem. Nedan tar vi upp några av de föreskrifter som vi anser kan beröra Vattenfall. Det skulle vara tydligare om synpunkter kunde hänvisas till konkreta problem istället för att framföras som allmän text. Det är svårt för kommunen att veta vilka drifts- eller underhållsåtgärder som genomförs av Vattenfall och hur de genomförs om de därmed innebär en risk för vattenskyddsområdet.

I föreslagna föreskrifter om Abborrträsk vattenskyddsområde kräver hantering av petroleumprodukter och andra brandfarliga vätskor i större mängd än totalt 150 liter tillstånd. Undantag från tillståndet gäller för transporter och bränsle i drivmedelstanken på fordon och arbetsmaskiner. Enligt definition räknas transformatorer som arbetsmaskiner. Detta innebär att om Vattenfall har nätstationer av typen transformatorstation i vattenskyddsområdet så är drivmedel i maskinens egen bränsletank undantagen från föreskriften. Likaså innebär undantaget att Vattenfall kan utföra drifts- och underhåll av ledningsnätet med hjälp av arbetsmaskiner utan krav på tillstånd. Utöver föreslagna

föreskrifter så gäller redan NFS 2021:10 som bland annat ställer krav på sekundärt skydd.

I de föreslagna föreskrifterna finns en föreskrift om skogsbruk som för sekundär zon kräver anmälan för skogsbruksåtgärd som inte är gallring och plockhuggning. Det finns undantag från anmälningskravet för manuell och motormanuell åtgärd. Den föreskriften bedömer kommunen vara aktuell för Vattenfall i samband med underhåll av anläggningar eller vid nybyggnation av anläggningar.

I föreslagna föreskrifter för Abborrträsk vattenskyddsområdes sekundära zon finns en föreskrift som gäller schaktning och kommunen bedömer att denna kan bli aktuell för Vattenfall Eldistribution. Maskinella schaktnings- och grävningsarbeten som är större än 200 m³ eller djupare än 1 m under markytan, till exempel i samband med vägbyggen eller annat byggande, kräver anmälan till den kommunala nämnden för miljöfrågor. Även sprängning, borrhning, pålning, spontning och andra liknande arbeten kräver anmälan. Den föreslagna föreskriften syftar till att minska risken för vattenförorening och hantering som kan ha en negativ påverkan på råvattenkvaliteten.

I sitt yttrande skriver Vattenfall Eldistribution att ”Vid akut reparation av ledning kan behov av en tillfällig körväg uppstå.” Om den tillfälliga körvägen innebär nyanläggning av väg utan fastställd vägplan eller detaljplan så kommer tillstånd att krävas enligt föreslagna föreskrifter. Nyanläggning av väg innebär stora risker för påverkan på vattentäkten genom risk för spridning av föroreningar under såväl byggskede som driftskede, varför kravet på tillstånd finns i föreskrifterna.

Bestämmelser som beslutets grundas på

Enligt 7 kap. 21 § MB får ett mark- eller vattenområde av länsstyrelsen förklaras som vattenskyddsområde till skydd för en grund- eller ytvattentillgång som utnyttjas eller kan antas komma att utnyttjas för vattentäkt.

Enligt 7 kap. 22 § MB ska Länsstyrelsen meddela sådana föreskrifter om inskränkningar i rätten att förfoga över fastigheter inom området som behövs för att tillgodose syftet med vattenskyddsområdet. Om det behövs, får länsstyrelsen föreskriva att skyltar eller stängsel ska sättas upp och att annans mark får tas i anspråk för detta. Föreskrifterna ska gälla omedelbart, även om de överklagas. Länsstyrelsen får meddela dispens från föreskrifter som den har meddelat för ett vattenskyddsområde, om det finns särskilda skäl. En länsstyrelse får överlåta åt den eller de kommunala nämnder som ska fullgöra kommunens uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet att på

ansökan av den som berörs av ett beslut enligt första stycket medge undantag från beslutet.

I 7 kap. 26 § MB framgår att dispens enligt 7 kap. 22 § MB från förbud eller andra föreskrifter som meddelats med stöd av detta kapitel får ges endast om det är förenligt med förbudets eller föreskriftens syfte.

I 7 kap. 25 § MB anges att vid prövning av frågor om skydd av områden enligt detta kapitel ska hänsyn tas även till enskilda intressen. En inskränkning i enskilds rätt att använda mark eller vatten som grundas på skyddsbestämmelse i kapitlet får därför inte gå längre än som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Av 2 kap. 6 § MB framgår att för en verksamhet eller åtgärd som tar i anspråk ett mark- eller vattenområde ska det väljas en plats som är lämplig med hänsyn till att ändamålet ska kunna uppnås med minsta intrång och olägenhet för människors hälsa och miljön. Enligt 5 § förordning (1998:896) om hushållning med mark- och vattenområden m.m. ska den myndighet som ska tillämpa bestämmelserna i 3 kap. MB i ett ärende, i beslutet ange om den prövade anläggningen, verksamheten eller åtgärden går att förena med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurserna samt med den för området gällande regionplanen eller kommunala översiktsplanen.

EU:s ramdirektiv för vatten (2000/60/EG) ligger till grund för vattenskyddet och hur tillsyn av skyddet ska bedrivas. Direktivet har införlivats i svensk lagstiftning genom vattenförvaltningsförordningen (2004:660). Syftet med förordningen är att värna vattenområden, främja god vattenkvalitet och säkerställa tillgången till rent vatten.

Intresseprövning

Vattenskyddsområdet tillgodoser ett angeläget allmänt intresse. Föreskrifterna är anpassade för att uppnå vattenskyddsområdets syfte och behovet av skydd. Länsstyrelsen har enligt 7 kap. 25 § MB avvägt föreskrifterna för området mot sakägares intresse och bedömer att föreskrifterna inte går längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses. Meddelade föreskrifter anses vara både rimliga och miljömässigt motiverade. Vidare bedömer Länsstyrelsen att vattenskyddsområdet och de föreslagna föreskrifterna uppfyller förutsättningarna för att beslutas som ett vattenskyddsområde enligt 7 kap. 21 § MB.

Länsstyrelsens bedömning

Länsstyrelsen bedömer att grundvattentäkten i Abborrträsk med tillhörde skyddszoner uppfyller förutsättningar att beslutas om vattenskyddsområde enligt 7 kap. 21 MB.

Abborrträsk grundvattentäkt är en allmän vattentäkt för Abborrträsk samhälle. Länsstyrelsen bör verka för att vattenskyddsområden beslutas för allmänna vattentäkter som är i behov av skydd. Skyddsområdena ska säkerställa ett tillräckligt skydd på både kort och lång sikt.

Länsstyrelsen arbetar med genomförande av, de i riksdagen beslutade miljömålen. Beslut om vattenskyddsområde för Abborrträsk bidrar till miljö kvalitetsmålen ”Grundvatten av god kvalitet” och ”God bebyggd miljö”.

Beslutet anser förenligt med hushållsbestämmelserna i 3 kap. MB och med den för området gällande översiktsplanen. Enligt artikel 7 i vattendirektivet (Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/60/EG) ska Sverige säkerställa tillräckligt gott skydd för de vattenförekomster som används för råvattenuttag som betjänar fler än 50 personer eller som uppgår till en genomsnittlig mängd om 10 m³ vatten per dag och person.

Genom beslut om ett vattenskyddsområde stärks skyddet för grundvattentäkten och dess betydelse tydliggörs bland annat i kommunens planarbete. Den till akten tillhörande tekniska underlaget utgör grunden för områdets avgränsning och föreskrifter

Underrättelse om beslut

Beslutet kungörs i länets författningssamling samt Piteå-Tidningen, Norran och Post- och Inrikes Tidningar den 16 juni. Kungörelsen publiceras även på länsstyrelsens webbplats.

Ni kan överklaga beslutet

Se bilaga med överklagandehänvisning.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av enhetschef Lotta Finstorp med handläggare Elin Sandqvist som föredragande. I den slutliga handläggningen har också enhetschef Pia Strang och avdelningschef Karin Börjesson medverkat.

Bilagor

1. Överklagandehänvisning regeringen
2. Karta

Ni kan överklaga beslutet hos regeringen

Om ni inte är nöjda med Länsstyrelsens beslut, kan ni skriftligen överklaga beslutet hos regeringen.

Hur överklagar vi beslutet?

Länsstyrelsen måste pröva att överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare tillsammans med handlingarna i ärendet. Därför ska ni lämna eller skicka er skriftliga överklagan till Länsstyrelsen Norrbotten antingen via e-post; norrbotten@lansstyrelsen.se, eller med post; Länsstyrelsen Norrbotten, 971 86 Luleå.

Tiden för överklagande

Ert överklagande måste ha kommit in till Länsstyrelsen senast **tre veckor** från den dag beslutet som överklagas kungjordes. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ert överklagande kan ni be att få ytterligare tid till att utveckla era synpunkter och skälen till att ni överklagar. Sedan är det regeringen som beslutar om tiden kan förlängas.

Ert överklagande ska innehålla

- Vilket beslut som ni överklagar, beslutets datum och diarienummer.
- Hur ni vill att beslutet ska ändras.
- Varför ni anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Om ni har handlingar som ni anser stödjer er överklagan så bör ni bifoga kopior på dessa. Kontakta Länsstyrelsen i förväg om ni behöver bifoga filer som är större än 15 MB via e-post.

Ombud

Om ni anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt er ska ombudet underteckna skrivelsen samt uppge sitt eget namn, adress och telefonnummer. Ombudet bör också bifoga en fullmakt.

Behöver ni veta mer?

Har ni ytterligare frågor kan ni kontakta Länsstyrelsen via e-post, norrbotten@lansstyrelsen.se, eller via växeltelefonnummer 010-225 50 00. Ange diarienummer 875-2019.